

SPORAZUM

između Općinskoga vijeća , općinskoga načelnika i nevladinih/neprofitnih organizacija općine Travnik

Članak 1.

Sporazum između Općinskoga vijeća, općinskoga načelnika i nevladinih organizacija koje djeluju na području općine Travnik (u daljem tekstu »strane potpisnice ovog sporazuma«) predstavlja njihovo opredjeljenje da se, dugo vremena podržavani rad i razvoj nevladinog sektora na ovoj teritoriji, uredi ovim aktom u cilju da se, na temelju zajedničkih vrijednosti koje ostvaruje nevladin i javni sektor, uspostave jasne, efikasne i transparentne procedure međusobne suradnje i partnerstva.

Članak 2.

Strane potpisnice ovog sporazuma su suglasne da se u međusobnoj suradnji pridržavaju zajedničkih vrijednosti i građanskih inicijativa koje proizlaze iz *Europske povelje o lokalnoj samoupravi, Ustava BiH, Ustava Federacije BiH, Ustava Kantona Središnja Bosna, Zakona o lokalnoj samoupravi Federacije BiH i Statuta Općine Travnik*, koje su temelj i okvir za prava građana da se slobodno i bez ograničenja međusobno udružuju, u izgradnji demokratskog društva zasnovanog na:

- učešću građana u odlučivanju;
- individualnoj slobodi i odgovornosti;
- suradnji lokalnih vlasti i građana,
- građanskoj solidarnosti, toleranciji i uvažavanju različitosti;
- socijalnoj pravdi;
- osobnom integritetu;
- uvažavanju različitih formi institucionalnog djelovanja;
- transparentnosti, i
- trajnoj usmjerenosti ka stvaranju djelotvornih normativa koji će unaprijediti odnose između općinskih vlasti i nevladinih organizacija.

Članak 3.

Općinsko vijeće i općinski načelnik, svjesni svojih obveza i odgovornosti u pružanju usluga građanima Općine, prihvaćaju nevladine organizacije kao partnere u zadovoljavanju javnih potreba i interesa građana općine Travnik. U skladu sa najvišim standardima kvaliteta, spremni su da dio specifičnih poslova iz domena lokalne samouprave, kada se za to iskaže potreba kroz jasno utvrđeni javni interes,¹ povjere nevladinim organizacijama, djelomično ili u cjelosti, te da sukladno s tim osiguraju adekvatna sredstva za njihovo izvršavanje. Programi i projekti koji budu finansirani sredstvima iz općinskog budžeta moraju imati jasno naznačenog korisnika usluga koji prihvata obaveze koje proizlaze iz ovog sporazuma i njegovih anex-a.

Nevladine organizacije prihvaćaju da preuzmu dio poslova od javnog interesa za građane općine Travnik i da iste izvršavaju savjesno i javno, u skladu sa preuzetim obavezama prema davaocu sredstava i prema korisnicima usluga. One su obavezne da se, u suradnji sa lokalnim vlastima, pridržavaju «*Kodeksa ponašanja za nevladin sektor BiH*»².

¹ Javni interes. Općinski načelnik sa svojim saradnicima (pomoćnicima) definira koje će aktivnosti prenijeti na nevladine/neprofitne organizacije tokom naredne godine (usluge koje su od javnog interesa za građane Općine a Općinski načelnik ih prenosi na nevladine/neprofitne organizacije)

² «Kodeks ponašanja za nevladin sektor u BiH», usvojen na Konferenciji nevladinih organizacija u Sarajevu 07. 12. 2004. godine, objavljen od strane Centra za promociju civilnog društva, juni 2005. godine. Anex V ovog Memoranduma.

Članak 4.

Strane potpisnice ovog sporazuma su suglasne da uspostave suradnju na bazi relevantnih i mjerljivih pokazatelja kojima će moći rukovoditi na sistematičan i transparentan način, kroz standardizirane postupke sa jasno definiranim ulaznim, izlaznim i mjerljivim ciljevima koji pretpostavljaju:

- realizaciju u skladu sa zakonskim obavezama³;
- efektivno postizanja relevantnih ciljeva izraženih kroz javni interes;
- efikasnu realizaciju prihvaćenih ugovora kroz mjerljive rezultate;⁴
- zadovoljstvo građana – korisnika usluga;⁵
- ekonomično obavljanje poslova, uz racionalno korištenje resursa;
- poštivanje osoblja/zaposlenika Općine i nevladinih organizacija i njihovih prava;
- jasne mehanizme za trajno poboljšanje međusobnih odnosa i suradnje.

Članak 5.

Općinsko vijeće i Općinski načelnik će maksimalno težiti ostvarivanju efikasnih veza sa nevladinim organizacijama, posebno kroz izvršavanje obaveza koje proizilaze iz ovog sporazuma i anexa I, II, III, IV i V uz ovaj sporazum.

Općinsko vijeće i Općinski načelnik se obavezuju da za svoje ugovorene obaveze neće tražiti od nevladinih organizacija bilo koji ekvivalent ili protivuvrijednost u novcu ili drugim uslugama, osim onih obaveza koje su izričito navedene u ugovoru o finansiranju projekata / programa, a koji finansira Općina Travnik.;

Općinsko vijeće i Općinski načelnik se obavezuju da će pripremiti i educirati uposlenike općinskih službi za upravu kako bi bili spremni transparentno i kvalitetno uspostavljati partnerske odnose s predstavnicima nevladinih organizacija, te da će učestvovati u edukaciji radnika, aktivista i volontera nevladinog sektora o mogućnostima razvoja međusektorske saradnje, posebno iz domena svoje nadležnosti i odgovornosti;

U svrhu obrazovanja uposlenika općinskih službi za upravu i predstavnika nevladinog sektora organizovat će se okrugli stolovi, savjetovanja, konferencije, medijske i web prezentacije. Strane potpisnice ovog sporazuma se obavezuju da će, kada je to god moguće, u publikacijama i informativnim materijalima koje izdaju isticati značaj međusobnog partnerstva i saradnje.

Članak 6.

U cilju racionalnog i transparentnog upravljanja javnim prihodima (budžetom) te djelotvornog korištenja raspoloživih resursa, a u svrhu stvaranja kvalitetnijeg okruženja za zadovoljavanje potreba građana, Općinski načelnik će:

- definirati poslove od javnog interesa općine koje će prenijeti na nevladine organizacije i obezbijediti sredstva u godišnjem budžetu, u okviru finansijskih mogućnosti;
- pozvati nevladine organizacije kroz Javni poziv⁶ da prijave svoje projekte i programe za određene poslove i za njihovo provođenje u skladu sa ovim sporazumom i njegovim anexima.

³ Zakon o budžet

⁴ "Lista za ocjenu kvaliteta usluge" (dobavljača usluge). ANEX III

⁵ Zadovoljstvo građana će se mjeriti anketiranjem korisnika usluga koje su prenesene na neprofitne/nevladine organizacije. Anketni upitnik će biti identičan za anketiranje korisnika usluga kod svih projekata tokom jedne godine. Za općine koje su uskladil svoj rad sa normom ISO 9001 : 2000 koristi se unificirana procedura za ocjenu korisnika usluga.

U Javnom pozivu će se jasno iznijeti interes općine, kriterije za prijavu i kriterije za ocjenjivanje prijavljenih projekata. Rokovi prijavljivanja na Javni poziv biće razumni, najmanje 15 dana od dana njegovog objavljivanja.

Prijavljeni projekti i programi biće procijenjeni od strane Odbora za društvene djelatnosti i predstavnika nevladinog sektora, u skladu sa procedurama iz Sporazuma i njegovih anexa.

Organizacija iz koje je imenovan predstavnik nevladinog sektora ne može aplicirati za dodjelu sredstava u toj tekućoj godini.

Rezultati odabira projekata koji su prihvaćeni za finansiranje od strane Odbora za društvene djelatnosti i predstavnika nevladinog sektora biće ugrađeni u nacrt Budžeta i o njima će biti obaviještene sve nevladine organizacije koje su se javile na Javni poziv.

Ugovor o korištenju sredstava mora da sadrži jasne i nedvosmislene norme kojima se regulišu prava, obaveze i odgovornosti, način praćenja realizacije odobrenog programa/projekata nevladine organizacije, način praćenja namjenskog trošenja sredstava, te elemente opisnog/narativnog i finansijskog izvještavanja o realizaciji programa / projekta.

Za sve eventualne nesporazume nadležan je sud koji mora biti naveden u ugovoru, u skladu sa zakonom.

Članak 7.

Nevladine organizacije koje žele učestvovati na Javnom pozivu za odobravanje finansijske potpore za njihove programe i projekte iz budžetskih sredstava općine moraju ispunjavati sljedeće standarde i principe:

- imati svojstvo pravne osobe i djelovati u općini Travnik;
- da svojim djelovanjem promoviraju vrijednosti civilnog društva i pridržavaju se "Kodeksa ponašanja za nevladine organizacije BiH";
- da provode aktivnosti usmjerene na potrebe zajednice, rukovodeći se načelima djelovanja za opće dobro;
- ad imago l vide transparentno finansijsko poslovanje i izvješća o dosadašnjem radu i poslovanju;
- da sredstva dobivena iz proračunskih sredstava općine ne smiju koristiti za financiranje naknada svojih članova koje se već podmiruju iz proračunskih sredstava po posebnim propisima.⁷

Članak 8.

Strane potpisnice ovog sporazuma su suglasne da će njihova aktivnost biti sukladna zakonu i pravilima koja vrijede za nediskriminaciju u programima i projektima podržanim od strane općine Travnik, što posebno obuhvata:

- da sve nevladine organizacije imaju jednaka prava pristupa Javnom pozivu u općini Travnik, što uključuje jednake mogućnosti i ravnopravan tretman u korištenju sredstava za ove namjene;
- da je zabranjena diskriminacija na osnovu jezika, religije, nacionalnog ili socijalnog porijekla, političkog ili drugog mišljenja, spola, hendikepa ili starosti, ili na bilo kojoj drugoj osnovi.

⁶ Javni poziv – ANEX I i ovog Sporazuma.

⁷ Usluge koje se jednom financiraju, na bazi godišnjih obveza, ne mogu ponovno biti financirane kroz programe i projekte koji proizilaze iz Javnog poziva.

Članak 9.

Općinsko vijeće i općinski načelnik su spremni da prihvate, sukladno zakonu i ovim Sporazumom i njegovima aneksima I, II, III, IV i V, ponudu za sufinanciranje programa i projekata nevladinih organizacija mimo i izvan procedura Javnog poziva samo u slučaju kada nevladina organizacija obezbijedi, tijekom godine, od drugog donatora preko 51% sredstava za projekte i programe od interesa za građane općine Travnik i to samo onda:

- kada se ne krše odredbe propisa o proračunu;
- kada je to uvjet donatora koji je obezbijedio više od 51% sredstava za realizaciju planiranih projektnih sredstava;
- kada je to od interesa za građane općine Travnik;

Općinsko vijeće i općinski načelnik općine Travnik se obvezuju da će se pridržavati pravila i procedura iz ovog Sporazuma i njegovih anex-a, kao i propisa o proračunu, te da neće mimo i izvan njih vršiti bilo koju finansijsku transakciju sa bilo kojom nevladinom organizacijom (udruženjem ili fondacijom) u tijeku tekuće godine.

Članak 10.

Strane potpisnice ovog Sporazuma izražavaju spremnost da, kada se god za to ukaže potreba i mogućnost, unaprijede sistem svog međusobnog partnerstva, isključivo na podlozi kvaliteta usluga koji će biti podložan stalnom poboljšanju njegove efikasnosti, sukladno zahtjevima standarda koji se postavljaju općeprihvaćenim međunarodnim kriterijima uz suglasnost sve tri strane ili normom ISO 9001 : 2000. To podrazumjeva:

- da je ovaj sistem uspostavljenih standarda kvaliteta usluga primjenjiv kroz organizaciju koja je održiva i za koju su suglasne sve strane;
- da uvažava slijed uspostavljenih procedura i njihovu međusobnu interakciju kroz partnerstvo sve tri strane da unaprijede kriterije i razviju metode potrebne za osiguranje što efektivnijeg odvijanja i kontrole cijelog procesa u svim fazama;
- da osiguraju raspoloživost i prohodnost informacija i resursa neophodnih za podršku i monitoring cijelog procesa;
- da osiguraju monitoring, mjerenje i analizu procesa kada je to god potrebno na zahtjev bilo koje strane;
- da razviju mehanizme koji omogućavaju primjenu rezultata analize, monitoring, kao i otklanjanje uočenih nedostataka.

Članak 11.

Promjene koje nastanu na temelju promjena u dokumentima na koje se poziva ovaj sporazum bit će po automatizmu promijenjene ukoliko ne mjenjaju sadržaj Sporazuma koji je usuglašen. U slučaju promjena koje mogu direktno utjecati na ograničenja ovog Sporazuma i njegovih pojedinih članova, svaka strana može pokrenuti postupak ponovnog usuglašavanja njegovog sadržaja, kako bi se postigla opća suglasnost.

Članak 12.

Sporazum će biti ovjeren pečatom Općinskoga vijeća Općine Travnik, općinskoga načelnika Općine Travnik i Referentne grupe «Travnik». Sporazum sa Anex-ima I, II, III, IV i V bit će javno objavljen i dostupan svim zainteresiranim stranama.

Sastavni dio Sporazuma su:

Anex I «Javni poziv»:

- *Interes općine*
- *Urnek procedure za projekat*
- *Kriteriji za ocjenu projekata,*

Anex II «Opis koraka, odgovornosti i ovlaštenja»,

Anex III «Ocjena kvaliteta usluga implementora projekta (dobavljača)»,

Anex IV «Lista za ocjenu kvaliteta usluge (dobavljača)».

Anex V «Kodeks ponašanja za nevladin sektor u BiH»

Broj:OV-01-02-529/06

Nadnevak:26.06.2006.godine

**PREDSJEDATELJ
OPĆINSKOGA VIJEĆA TRAVNIK**

Ljupko Sučić,v.r.

Broj:01-02-1287/06

Nadnevak:26.06.2006.godine

**NAČELNIK
OPĆINE TRAVNIK**

dipl.ing. Tahir Lendo,v.r.

Nadnevak:11.08.2006.godine

**NEVLADINE ORGANIZACIJE
Predstavnik Referentne grupe Travnik**

Sikirić Vlado.v.r.

ANEX I

Na temelju članka 92. Statuta općine Travnik («Službene novine Općine Travnik », broj 11/05), Općinski načelnik upućuje

JAVNI POZIV za financiranje projekata sredstvima Proračuna Općine Travnik za ____ godinu

1. Pravo prijave u okviru registrirane djelatnosti odnosno programskih ciljeva imaju:

- udruge;
- fondacije;
- javne ustanove čiji je osnivač Općina Travnik i
- javne ustanove osnovne škole sa područja općine Travnik.⁸

2. Uvjeti za korištenje sredstava iz Proračuna Općine Travnik:

- a) da je projekat namjenjen građanima općine Travnik i da se implementira na području ove općine;
- b) da se projekat odnosi na sljedeće oblasti⁹:

- SOCIJALNA SIGURNOST I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA
- OBRAZOVANJE
- KULTURA
- ŠPORT
- EKOLOGIJA
- IZGRADNJA I RAZVOJ LOKALNE ZAJEDNICE
- CIVILNO DRUŠTVO

3. Projekat treba da sadrži:

- naziv projekta;
- naziv organizacije (adresa, telefon/fax. i e-majl);
- oblas na koju se odnosi projekat i opis konkretnog problema koji se rješava realizacijom projekta;
- ciljevi projekta (na koji način projekat doprinosi rješavanju problema);

⁸ Javne ustanove. Javni poziv se može iskoristiti i za poziv javnim ustanovama i biti objavljen zajedno sa pozivom upućenim udruženjima i fondacijama. Obzirom da neke općine koriste priliku da na sličan način financiraju projekte javnih ustanova čiji je osnivač Općina, Javni poziv može biti iskorišten i za njih. Drugo, Općina ima izražen interes da vrši doedukaciju građana koju mogu obavljati i škole i nevladine/neprofitne organizacije ako su za to osposobljene ili ovlaštene, itd. Postupak je u tom slučaju identičan ali se sredstva namjenjena za aktivnosti koje se povjeravaju nevladinim/neprofitnim organizacijama ne mogu poistovjećivati sa sredstvima namjenjena javnim ustanovama.

⁹ Kroz navedene oblasti općinski načelnik definira Javni interes. Općinski načelnik sa pomoćnicima može odrediti jednu, dvije ili više oblasti gdje postoji interes općine da poboljša status građana Općine. Svaka od navedenih oblasti može biti bliže određena posebnom postavkom.

- detaljan opis projekta (po mogućnosti navesti sve projektne aktivnosti i vremensku dinamiku realizacije projekta);
- detaljan proračun projekata:
 - ljudski resurski (plaće)
 - oprema (ako je planirano)
 - aktivnosti
 - drugo
- način praćenja realizacije projekta (vrednovanje i mjerenje zadovoljstva korisnika);
- ovlašteno (odgovorno) lice za realizaciju projekta (ime i prezime, kontakt telefon, adresa)
- broj žiro računa.

4. Kriteriji za ocjenjivanje:

- da se projekat odnosi na građane Općine Travnik i da će se realizirati na njenom području;
- da je projekat dostavljen na vrijeme i u skladu sa traženom dokumentacijom
- da je ispoštovana procedura za pisanje projekata;
- da obuhvata veći broj korisnika uskuga sa jednakom kvalitetom isporuke;
- da je u protekloj godini (ako su joj bila odobrena sredstva) ocijenjen u *Listi za ocjenu kvaliteta usluge (dobavljača)* ocjenom A i B;
- da poštuje Kodeks ponašanja za nevladini sektor BiH»¹⁰

Napomena: Naputak za aplikante, kriterije i prijavu projekata za financiranje sredstvima proračuna Općine Travnik možete pogledati na WEB-STRANI: (ako je Općina ima) ili ih osobno preuzeti na Info-punktu Općine Travnik (ako ga ima) ili (navesti tamo gdje se mogu preuzeti).

Prijave sa dokumentaciom podnose se Službi/Odsjeku/Odjeljenju (navesti točan naziv organa ili suradnika) sa adresom gdje se mogu predati prijave.

Obvezno: Navesti rok za podnošenje zahtijeva.¹¹

Broj:
Nadnevak:

NAČELNIK

dipl. ing. Tahir Lendo, v.r.

¹⁰ Svaka Općina ima pravo da samostalno utvrdi kriterije za odabir projekata ali oni moraju biti dostupni javnosti i odabir projekata mora biti izvršen sukladno njima.

¹¹ Ostali/budući koraci su opisani u Anex-u II Sporazuma.

ANEX II

OPIS KORAKA, ODGOVORNOSTI I OVLAŠTENJA

I Definiranje projekata

Nadležne općinske službe vrše izradu prijedloga za financiranje projekata iz svoje oblasti i dostavljaju ih službi koja prati rad nevladinih/neprofitnih organizacija NVO-a (udruženja građana);

Pri izradi vode računa o javnom interesu općine i njenih građana;

Općinski načelnik na prijedlog nadležne službe definira (javni interes) oblasti iz koje će općina podržati projekte proračunskim sredstvima putem javnog poziva nevladinim/neprofitnim organizacijama.

II Objavljivanje javnog poziva za novčanu podršku projekata

Rukovodilac službe (u čijoj je nadležnosti suradnja sa nevladinim organizacijama) zadužen je za pripremu i objavljivanje javnog poziva u sredstvima informiranja, i to 30. listopada tekuće godine za narednu godinu.

Javni poziv sadrži:

- ko ima pravo prijave,
- uvjete za korištenje sredstava,
- gdje se mogu dobiti naputke, kriteriji i prijava za financiranje,
- rok za podnošenje zahtjeva.

III Kontrola prijavljenih aplikacija

Stručni suradnik u nadležnoj službi vrši evidenciju i kontrolu priloženih dokumenata uz aplikaciju (provjerava da li aplikant ispunjava sve uvjete javnog poziva).

IV Selekcija prispjelih projekata

Stručni suradnik vrši selekciju aplikacija po oblastima djelovanja i radi kratak opis projekata.

V Utvrđivanje prijedloga i dostavljanje Općinskome vijeću

Odbor za društvene djelatnosti i jedan predstavnik nevladinog sektora utvrđuje prijedloge projekata za financiranje s iznosom sredstava, koji se potom unose u nacrt/prijedlog proračuna za narednu godinu i dostavljaju Općinskome vijeću na usvajanje.

VI Obavješćavanje aplikanta o odluci Općinskoga vijeća

Službenik zadužen za suradnju sa nevladinim organizacijama svim nevladinim organizacijama koje su aplicirale na javni poziv šalje obavješćenje o odluci Općinskoga vijeća.

VII Razrada dinamike uplate sredstava

Službenik zadužen za suradnju sa nevladinim organizacijama, na temelju trajanja i planiranih termina realizacije projekata, predlaže dinamiku isplate sredstava.

VIII Praćenje realizacije projekata

Službenik zadužen za suradnju sa nevladinim organizacijama dobija periodična izvješća o aktivnostima vezanim za projekte na temelju kojih daje primjedbe i sugestije. Njegova je dužnost da prati implementaciju projekata i dinamiku isplate.

Metodom slučajnog uzorka provjerava se:

- zadovoljstvo organizatora projekta,
- ocjena korisnika projekta,
- mišljenje građana koji nisu obuhvaćeni projektom.

IX Prijem i ocjena izvješća

Službenik zadužen za suradnju sa nevladinim organizacijama prima konačna izvješća o implementaciji projekata i daje mišljenje o uspješnosti njihove realizacije.

Radi se *Lista za ocjenu kvaliteta usluge (dobavljača)*

U slučaju da izvješće nije kompletno traži se od aplikanta dodatna dokumentacija.

X Podnošenje financijskog izvješća Općinskome vijeću

Rukovoditelj službe zadužene za suradnju sa nevladinim organizacijama, na temelju izvješća nevladinih organizacija o implementaciji projekta, u suradnji sa službom za proračun, učestvuje u izradi financijskog izvješća i dostavlja ga načelniku koji podnosi izvješće Općinskome vijeću.

XI Prihvatanje i usvajanje financijskog izvješća

Općinsko vijeće prihvata informaciju i usvaja (da/ne) financijsko izvješće.

ANEX III

OCJENA KVALITETA USLUGE KOJU PRUŽA IMPLEMENTATOR PROJEKTA (NVO)

Prilikom ocjene kvaliteta pružene usluge, koristit će se kriterij na temelju kojih će se implementatori projekta (nevladine/neprofitne organizacije - dobavljači) svrstati u grupu A, B ili C. Za sve implementatore projekata (dobavljače), rukovoditelj službe¹² će, podnijeti prijedlog ocjene kvaliteta izvršene usluge tokom realizacije projekta na *Listi za ocjenu kvaliteta usluge*¹³ (dobavljača usluge) općinskome načelniku ili Q Menadžeru¹⁴. Općinski načelnik ili Q Menadžer, zajedno sa Odborom za društvene djelatnosti i jednim predstavnikom nevladinog sektora za otvaranje i prihvatanje ponuda i rukovoditeljem službe, analizira i verificira predložene ocjene. Ocjenjivanje će se vršiti u redovitim intervalima od najmanje 6 mjeseci. (Ovo pravilo ne važi za eventualne certificirane nevladine organizacije čije će se ažuriranje podataka vršiti jednom godišnje sukladno sa normom ISO 9001 : 2000).
Ocjena se sastoji iz tri komponente:

- Kvalitet izvršene usluge/isporučenog proizvoda – nosi maksimalno 70 poena
- Rok isporuke – nosi maksimalno 15 poena
- Način upravljanja sredstvima i izvješćivanje – nosi maksimalno 15 poena

Kriterij za ocjenjivanje:

A – Pouzdani dobavljači

Nevladine organizacije koje su prema *Listi za ocjenu kvaliteta usluge* (dobavljača usluge) ocjenjene sa 90 - 100 poena. (ukoliko dobavljač ima certifikat usklađenosti sistema kvaliteta sa ISO 9000 standardima ili je akreditovan), automatski se stavlja u rang A dobavljača).

B – Dobavljači koji trebaju poboljšati sistem kvaliteta

Nevladine organizacije koje su prema *Listi za ocjenu kvaliteta usluge* (dobavljača usluge) ocijenjene sa 70 - 89 poena, treba da poboljšaju svoj sistem kvaliteta, ukoliko žele da ostanu na Listi odobrenih dobavljača. Potreban je stalni nadzor pa ukoliko su nam od značaja i pomoći pri poboljšanju sistema kvaliteta.

C – Nepouzdana dobavljači

Nevladine organizacije koje su prema *Listi za ocjenu kvaliteta usluge* (dobavljača usluge) dobili manje od 70 poena ne treba da se u narednom periodu nalaze na listi odobrenih dobavljača.

¹² Služba/Odsjek/Sekreterijat u čijoj je nadležnosti ovaj dio aktivnosti za suradnju sa nevladinim/neprofitnim organizacijama.

¹³ List za ocjenu kvaliteta usluge (dobavljača usluge) ANEX u prilogu.

¹⁴ Za općine koje su uspostavile sistem po normi ISO 9001 : 2000 namjenjen je Q Menadžeru ako to nije općinski načelnik.

ANEX IV

LISTA ZA OCJENU KVALITETA USLUGE

NAZIV ORGANIZACIJE:

ADRESA:

TELEFON/FAX.

NADNEVAK OCJENE:		

Kriterii:		
A organizacija 90-100 poena	B organizacija 70-89 poena	C organizacija manje od 70 poena

Način ocjenjivanja:		
Kvalitet K max = 70 poena	Rok isporuke R max = 15 poena	Način upravljanja financijama F max = 15

OCJENA:	Ocjena nakon šest mjeseci	Ocjena nakon realizacije projekta

	Kvalitet	Rokovi	Upravljanje financijsma	Ukupna ocjena A, B ili C
1. ocjena K + R + F				
2. ocjena K + R + F				
3. ukupna ocjena K + R + F				

Podaci o kvalitetu isporučenih usluga:

Ime i prezime suradnika koji je vršio kontrolu realizacije projekta

Općina Travnik,

ANEX V

**Kodeks ponašanja za
nevladin sektor u Bosni i Hercegovini**

Sarajevo, **prosinac** 2004. godine

KODEKS PONAŠANJA ZA NEVLADIN SEKTOR U BOSNI I HERCEGOVINI

PREAMBULA

Dolje potpisane organizacije nevladinog sektora, između ostalog registrirane kao udruge i fondacije koje djeluju u BiH, privržene su temeljnim vrijednostima civilnog društva, unapređenju i poboljšanju kvaliteta življenja stanovništva, deprivilegiranih, hendikepiranih i marginaliziranih društvenih grupa, i kao takve čine nevladin sektor u Bosni i Hercegovini koji predstavlja značajnog partnera u ukupnim društvenim naporima za svestrani razvoj naše zemlje.

Mi, legitimni predstavnici nevladinog sektora u BiH, dobrovoljno potpisujemo ovaj *Kodeks*¹⁵ *ponašanja za nevladin sektor u Bosni i Hercegovini* (u daljnjem tekstu: Kodeks), preuzimajući time obvezu kako u svoje ime, tako i u ime organizacija u kojima djelujemo, da ćemo poštivati i pridržavati se vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih Kodeksom.

Potpisivanjem Kodeksa, organizacija nevladinog sektora postaje punopravna članica Skupštine potpisnica *Kodeksa ponašanja za nevladin sektor u Bosni i Hercegovini*.

Definicije:

1. Referentni zvanični naziv Kodeksa ponašanja je *Kodeks ponašanja za nevladin sektor u Bosni i Hercegovini*.
2. Kodeks ponašanja predstavlja skup temeljnih normi, principa i vrijednosti utvrđenih s ciljem standardiziranja ponašanja i djelovanja nevladinog sektora.
3. Potpisnica Kodeksa je organizacija nevladinog sektora koja se složila da prihvati i da se pridržava temeljnih normi, principa i vrijednosti utvrđenih ovim Kodeksom.

STANDARDI PONAŠANJA

1.1. Orijentacija ka čovjeku i njegovim temeljnim interesima i potrebama

1.1.2. Naše ukupne napore i cjelokupni angažman vidimo kao polazni temelj i svojevrsni stimulans za građane i lokalne društvene zajednice da se aktivno uključe u rješavanje svojih problema. Podržavajući ih u tome i jačajući njihovo samopouzdanje, mi se zalažemo za njihovo puno i aktivno učešće u procesima donošenja odluka o pitanjima koja se tiču njihovog svakodnevnog života.

¹⁵ Koristimo ovu priliku da se zahvalimo America's Development Foundation za finansijsku podršku u prvim sveobuhvatnim konsultacijama koje smo obavili u pripremi i izradi prvog Nacrta ovog dokumenta. Također, želimo istaći doprinos Fonda otvoreno društvo BiH – SOROS, Olof Palme International Centra, International Rescue Committee i Centra za promociju civilnog društva koji su nam pružili finansijsku podršku u ranoj fazi priprema za debate koje su dovele do izrade Nacrta sporazuma. Također želimo istaći ogroman doprinos i podršku koju nam je pružila Evropsko povjerenstvo i USAID, uz čiju pomoć je rad na izradi konačnog prijedloga dokumenta doveden do kraja.

1.2. Temeljni principi djelovanja

1.2.1. Djelovat ćemo sukladno s principom solidarnosti, temeljnim prioritetima i ciljevima društvenih zajednica koje one same utvrde.

1.2.2. U našem djelovanju ćemo poštivati, promovirati i jačati najviše međunarodne standarde u oblasti zaštite ljudskih prava.

1.2.3. U najvećoj mogućoj mjeri pokušat ćemo uključiti sve zainteresirane građane odgovarajućih lokalnih društvenih zajednica kao odgovorne aktere i partnere u osmišljavanju, realizaciji i evaluaciji naših projekata i programa.

1.2.4. Poštivat ćemo znanje i iskustvo lokalnih zajednica i stanovništva, kulturu, vjeru i osnovne vrijednosti zajednice u kojoj djelujemo, dignitet i integritet svakog pojedinca, ne primjenjujući i ne podržavajući u svom djelovanju ono što bi eventualno vodilo gušenju pojedinca i zajednice.

1.2.5. Naše programe ćemo koncipirati polazeći od stvarnih potreba stanovništva, vodeći računa o zaštiti okoline i dobrobiti cijele zajednice.

1.2.6. Naši programi će biti planirani, koncipirani, implementirani, praćeni i ocjenjivani uz puno poštivanje principa ravnopravnosti i uz aktivnu ulogu i sudjelovanje onih kojih se tiču.

1.2.7. Najveći mogući obim vlastitih raspoloživih sredstava usmjeravat ćemo prema korisnicima naših usluga.

1.2.8. Odnos prema korisnicima naših programa, donatorima i općoj javnosti mora biti korektan, zasnovan na zajedničkim interesima i stavovima potpisnika Kodeksa.

1.3. Temeljni principi na kojima se zasnivaju međusobni odnosi predstavnika nevladinog sektora

1.3.1. Međusobni odnosi organizacija nevladinog sektora u BiH moraju biti zasnovani na principima tolerancije, međusobnog uvažavanja i razumijevanja.

1.3.2. Nećemo nikada zloupotrebljavati bilo kakvu povjerljivu informaciju distribuiranu među potpisnicama - organizacijama nevladinog sektora radi pridobijanja vlastite koristi ili koristi za pojedinačnog predstavnika nevladinog sektora.

1.3.3. Nećemo nikada iznositi neutemeljene, neargumentirane i neprovjerene izjave, niti biti kritični prema drugima bez pravih dokaza, niti svojim izjavama dovoditi u zabludu ostale organizacije nevladinog sektora, potpisnice Kodeksa.

1.3.4. Svaka potpisnica svojim ukupnim ponašanjem ne smije činiti bilo kakve radnje koje će otežavati rad organizacija nevladinog sektora u BiH.

1.3.5. Ukoliko je jedna organizacija nevladinog sektora u mogućnosti, mora pružiti odgovarajući oblik podrške drugim organizacijama nevladinog sektora potpisnicama Kodeksa u cilju njihovog osnaživanja ili poboljšanja uspješnosti u daljnjem obavljanju pozitivnih programskih opredjeljenja.

2. PRAVEDAN ODNOS I JEDNAKOST

U svim našim aktivnostima i odnosima sa zainteresiranim partnerima, članovima lokalne zajednice i javnošću u cjelini promovirat ćemo i dosljedno primjenjivati pravedan odnos, nepristranost i ravnopravnost, bez obzira na vjeroispovijest, spol, dob, klasnu, socijalnu, etničku, nacionalnu, religijsku, političku ili bilo kakvu drugu pripadnost ili opredijeljenost.

U svim našim aktivnostima i odnosima ćemo primjenjivati i promovirati princip multietničnosti i međusobnog poštivanja i tolerancije.

3. MORALNI I ETIČKI INTEGRITET

3.1. Strogo ćemo voditi računa da ni na koji način ne budemo uključeni i povezani s bilo kojim aktivnostima i pojavama koje bi vodile eventualnim zluporabama i obmanama javnosti, korisnika naših usluga i donatora.

3.2. Koristit ćemo sve raspoložive izvore, sposobnosti i ovlaštenja naših organizacija za suzbijanje društveno štetnih pojava, zluporabe i obmane stanovništva i donatora, u različitim oblastima i na različitim nivoima društvenog djelovanja.

4. TRANSPARENTNOST I ODGOVORNOST U RADU

4.1. U našim odnosima sa organima vlasti i članovima lokalne zajednice, s javnošću, našim donatorima i drugim potencijalnim partnerima bit ćemo transparentni i odgovorni, koristeći svaku priliku da redovito i što potpunije informiramo javnost o našim aktivnostima, izvorima i načinu korištenja sredstava.

4.2. Spremni smo prihvatiti uvođenje prakse godišnjeg izvješćivanja o našem poslovanju i stavljanje takvih izvješća na uvid javnosti preko javnih medija, u skladu s finansijskim mogućnostima svake potpisnice. Sukladno sa zakonima i ugovorima podnijet ćemo odgovarajuća (tražene) periodična revizorska, narativna i finansijska izvješća o našem radu i poslovanju.

4.3. U svome djelovanju pridržavat ćemo se pozitivnih zakonskih, podzakonskih i drugih propisa koji su na snazi u BiH, te međunarodnih standarda za nevladin sektor.

DOBRO UPRAVLJANJE

5.1. Sve organizacije potpisnice ovog Kodeksa moraju imati verificiran statut ili drugi odgovarajući akt u kojem je jasno definirana misija organizacije, temeljni ciljevi za koje se organizacija zalaže i utvrđena organizaciona struktura.

5.2. Nastavit ćemo sa usvajanjem pisanih programskih dokumenata u kojima ćemo promovirati i afirmirati dosljednu primjenu principa nacionalne i kulturne ravnopravnosti i prava na različitost, posebno u procesu rukovođenja i upravljanja našim organizacijama, politici zapošljavanja i strukturi rukovodnih i upravljačkih organa. Takvu politiku ćemo dosljedno provoditi u svim drugim našim aktivnostima, na način koji je sukladan našim misijama i temeljnim interesima korisnika naših usluga.

5.3. Suzdržat ćemo se od svih aktivnosti i izbjegavat ćemo sve situacije u kojima može doći do sukoba osobnih i profesionalnih interesa.

5.4. Članovi najviših organa upravljanja u našim organizacijama volonterski će obavljati povjerene funkcije i zadatke, s tim da će im biti nadoknađeni nastali troškovi u svezi sa uobičajenim vršenjem tih funkcija i zadataka.

JASNO DEFINIRANA FINACIJSKA POLITIKA

6.1. U aktivnostima u vezi s prikupljanjem, raspolaganjem i obračunom finacijskih i drugih sredstava poštivat ćemo integritet, kako pojedinaca, tako i integritet organizacija.

6.2. Prihvatit ćemo samo one finacijske grantove i druge vrste donacija čija je namjena sukladna s našom misijom, temeljnim ciljevima i kapacitetom organizacije i koji ni na koji način neće ugroziti njenu autonomiju i integritet.

6.3. Primjenjivat ćemo zakonom definiran finacijski i računovodstveni sistem koji će dati jasan i detaljan pregled svih troškova i osigurati da raspoloživa sredstva budu upotrijebljena u svrhe za koje su namijenjena.

AUTONOMIJA/NEOVISNOST

7.1. Provodit ćemo samo one aktivnosti i uspostavljat ćemo samo takve odnose suradnje s našim partnerima u vlasti koji neće ugrožavati našu autonomnost, temeljne interese i misiju naše organizacije i interese korisnika naših usluga.

7.2. Uz puno i dosljedno poštivanje svih vrijednosti i tradicija lokalnih zajednica u kojima djelujemo, zalagat ćemo se da dosljedno sačuvamo svoju autonomnost/neovisnost i nećemo prihvatiti bilo kakva nametanja i

uvjetovanja koja bi mogla kompromitirati naše misije, principe i ciljeve za koje se zalažemo.

KOMUNIKACIJA I SURADNJA

8.1. U svim našim aktivnostima i odnosima partnerstva i podrške zalagat ćemo se za jačanje duha i atmosfere suradnje u najboljem interesu naših organizacija i u interesu korisnika naših usluga.

8.2. Promovirat ćemo sklad, suradnju i duh timskog rada i dosljedno ćemo se pridržavati standarda utvrđenih u ovom Kodeksu, kao temeljnom mjerilu naših odnosa kako unutar sektora, tako i u našim odnosima s vladinim i poslovnim sektorom u društvu.

8.3. Spremni smo dijeliti i razmjenjivati naše znanje, iskustva i informacije sa temeljnim ciljem da promoviramo zajedničko učenje i bolje međusobno razumijevanje.

8.4. U svim našim aktivnostima i odnosima partnerstva promovirat ćemo kulturu dijaloga te poštivati visoke principe nenasilne komunikacije.

PROMOCIJA RAVNOPRAVNOSTI

9.1. Zalagat ćemo se za ravnopravnost spolova i osiguranje ravnopravnog sudjelovanja u svim našim inicijativama za svestrani razvoj društva. Provođit ćemo takvu politiku i usvojiti takve procedure koje će promovirati i osigurati dosljednu primjenu principa ravnopravnosti među spolovima i pluralizma u oblasti zapošljavanja, obuke, profesionalnog usavršavanja i napredovanja.

Našu politiku razvoja ljudskih potencijala učinit ćemo osjetljivijom za pitanje ravnopravnosti među spolovima, a u praktičnom djelovanju promovirat ćemo nediskriminirajuću praksu i odnose.

Unutar naših organizacija zalagat ćemo se za ravnopravno sudjelovanje u najvišim organima rukovođenja i upravljanja, različitim savjetodavnim i stručnim organima i povjerenstvima, i na svim drugim mjestima gdje su one danas neadekvatno zastupljene.

9.2. Zalagat ćemo se za promoviranje i zaštitu prava invalidnih osoba i u svom praktičnom djelovanju poticati njihovo zapošljavanje i aktivno sudjelovanje u društvenim tokovima.

9.3. Poštovat ćemo slobodu izbora seksualne orijentacije i u svojim aktivnostima promovirati principe nediskriminacije i prava na različitost.

EKOLOŠKA SVIJEST

U našim ukupnim aktivnostima odgovorno ćemo pristupati i odnositi se prema pitanju brige za očuvanje zdrave životne sredine u cijeloj Bosni i Hercegovini, nastojeći promovirati i primijeniti najviše međunarodne standarde u toj oblasti.

ODRŽIVOST

11.1. Nastojat ćemo osigurati da svi naši programi budu koncipirani uz redovne konsultacije s predstavnicima lokalnih zajednica u kojima djelujemo i u suradnji sa svim drugim zainteresiranim partnerima. Maksimalno ćemo se truditi da osiguramo trajnu samoodrživost naših projekata u lokalnim zajednicama, tako što ćemo ih implementirati na način koji će omogućiti da oni postanu vlasništvo građana.

11.2. Svojim ukupnim konkretnim aktivnostima u zadovoljavanju temeljnih životnih potreba zajednice i njenih članova nastojat ćemo da se nametnemo i afirmiramo kao njihov legitimni i pouzdani partner.

DRUŠTVENI UTJECAJ

12.1. Promovirat ćemo i razviti jasne i mjerljive pokazatelje učinka/uspjeha naših programskih i projektnih aktivnosti, s ciljem da osiguramo njihovu efikasnost, povećamo njihov praktični značaj za korisnike kroz poštivanje principa transparentnosti i odgovornosti u našem djelovanju.

12.2. Ustanovit ćemo različita sredstva i mehanizme za praćenje i evaluaciju rezultata naših aktivnosti u odnosu na postavljene dugoročne i kratkoročne ciljeve. Ustanovit ćemo odgovarajuće mehanizme za internu i vanjsku evaluaciju transparentnosti i odgovornosti u našem radu.

12.3. Bit ćemo spremni javno objaviti rezultate izvršene procjene i evaluacije naših aktivnosti.

PRIMJENA KODEKSA PONAŠANJA

13. ODBOR ZA PRAĆENJE PRIMJENE KODEKSA

13.1. Članice će formirati Skupštinu potpisnica Kodeksa (u daljnjem tekstu: Skupština), koju će činiti po (xxx)¹⁶ predstavnika svake organizacije koja je potpisnica ovog Kodeksa. Skupština će izabrati predsjednika Skupštine. Pet (5) članova Skupštine će biti i članovi Odbora za praćenje primjene ovog Kodeksa.

¹⁶ Skupština će odrediti broj predstavnika organizacija potpisnica ovog Kodeksa.

13.2. Skupština će imenovati Odbor za praćenje primjene (u daljnjem tekstu: Odbor) ovog Kodeksa kao mehanizam za osiguranje i praćenje poštivanja normi, principa i vrijednosti utvrđenih u ovom Kodeksu.

13.3. Odbor, koji je odgovoran Skupštini, nadgledat će, promovirati i pratiti poštivanje Kodeksa i u tom smislu donositi smjernice za potpisnice.

14. SASTAV ODBORA

Odbor će imati 7 članova, koje imenuje Skupština.

Odbor će biti sastavljen od:

Pet (5) predstavnika potpisnica ovog Kodeksa.

Dva (2) predstavnika drugih segmenata civilnog društva.

14.3. Potpisnice, preko svojih predstavnika u Skupštini, predlažu i biraju članove Odbora prostom većinom glasova i imenuju njegovog predsjednika, njegove zamjenike i članove.

14.4. Odbor će imati dva člana zamjene.

14.5. Mandat članova Odbora traje dvije (2) godine. Član može biti biran najviše u dva uzastopna mandata.

15. FUNKCIJE ODBORA

15.1. Odbor će prije svega nadgledati, promovirati i pratiti poštivanje normi, principa i vrijednosti utvrđenih ovim Kodeksom.

15.2. Odbor će djelovati kao svojevrsni most i faktor harmonije, razumijevanja, povjerenja i suradnje između javnosti, organa vlasti, donatora, kao i između organizacija samog nevladinog sektora i njegovih partnera iz zajednice.

15.3. Odbor će razmatrati i odlučivati o peticijama ili žalbama u svezi s nepridržavanjem ili kršenjem pravila utvrđenih ovim Kodeksom o ponašanju koje mogu podnositi osoblje potpisnica, organi vlasti, donatori, partneri iz lokalne zajednice, javnost i druge članice nevladinog sektora.

15.4. Odbor može periodično razmatrati tekst ovog Kodeksa i Skupštini, prema potrebi, preporučivati njegove izmjene i dopune.

15.5. Odbor će razmatrati sve slučajeve u kojima je došlo do značajnog kršenja Kodeksa o ponašanju.

15.6. Odbor će imati i odgovornost da među potpisnicama širi svijest o vrijednostima, principima i normama ponašanja utvrđenim u ovom Kodeksu.

15.7. Odbor će donijeti Pravilnik, kojim će definirati procedure i norme svog djelovanja.

16. PODRŠKA/ŽALBE

16.1. Svaki pojedinac i grupa lica može Odboru podnijeti žalbu protiv svake potpisnice ili grupe potpisnica ovog Kodeksa, kao i protiv uposlenika, predstavnika ili zastupnika potpisnica, zbog nepoštivanja vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih ovim Kodeksom uz predočavanje odgovarajućih dokaza.

16.2. Podrška/žalba mora biti podnesena u pisanoj formi i treba da sadrži kako slijedi:

16.2.1. Ime i adresu onoga koji podnosi podršku/žalbu;

16.2.2. Ime i adresu organizacije nevladinog sektora ili uposlenika, predstavnika ili zastupnika za ili protiv kojeg se podnosi podrška ili žalba;

16.2.3. U slučaju podnošenja žalbi, navesti opis okolnosti u kojima je došlo do navodnog nepridržavanja i/ili kršenja vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih ovim Kodeksom, kao i odgovarajuće dokaze kojima se potkrepljuju takvi navodi.

16.3. Odbor će pristupiti obradi podrške/žalbe nakon što konstatira da ona udovoljava zahtjevima iz točke 16.1. i 16.2.

17. POSTUPAK PRED ODBOROM U SLUČAJU ŽALBE

17.1. Ako je žalba podnesena sukladno tačkom 16. ovog Kodeksa, Odbor može ili odbaciti žalbu, ukoliko na temelju priloženih dokaza može nesumnjivo utvrditi da u konkretnom slučaju nije bilo kršenja ili nepridržavanja vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih u ovom Kodeksu, ili pristupiti razmatranju žalbe, u kojem slučaju će obavijestiti potpisnicu ovog Kodeksa ili njenog uposlenika, predstavnika ili zastupnika protiv kojih je podnesena žalba, o navodima žalbe i tražiti njihov pismeni odgovor.

17.2. Odbor može sazvati poseban sastanak kojem bi nazočili potpisnica ili grupa potpisnica i/ili njen uposlenik, predstavnik ili zastupnik, protiv kojih je podnesena žalba i lice ili grupa lica koja je podnijela žalbu s ciljem da se utvrde okolnosti i detalji konkretnog slučaja.

U tom slučaju Odbor će omogućiti da iznesu svoje stavove sve osobe koje su uključena u eventualno nepridržavanje ili kršenje vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih ovim Kodeksom.

17.3. Odbor može zatražiti od bilo koje potpisnice ili njenog člana da osigura/podnese sve raspoložive dokaze u svezi sa slučajem koji je predmet razmatranja.

17.4. U slučajevima kada Odbor na temelju žalbe, priloženih dokaza, odgovora na žalbu i saslušanja zainteresiranih strana, ako ga je bilo, utvrdi da je došlo do nepridržavanja ili kršenja vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih ovim Kodeksom, može donijeti jednu ili više slijedećih mjera:

- osigurati edukaciju usmjerenu na dosljedno poštivanje vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih ovim Kodeksom;
- Odbor će odabrati drugu potpisnicu da pruži podršku u ovoj edukaciji;
- savjetovati potpisnicu da preduzme korektivne mjere prema uposleniku, predstavniku, zastupniku ili članu potpisnice koji je direktno odgovoran za nepridržavanje ili kršenje vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih ovim Kodeksom;
- usmeno ukoriti potpisnicu;
- pismeno ukoriti potpisnicu;
- preporučiti suspenziju i otkaz iz članstva Koalicije potpisnice, o čemu konačnu odluku donosi Skupština;
- obavijestiti članice Koalicije, a po potrebi i javnost o svojim odlukama.

17.5. Detaljnije procedure u svezi s postupkom pred Odborom u slučaju podrške/žalbi, Odbor može definirati Pravilnikom.

18. PRAVO NA ŽALBU

18.1. Na odluku Odbora oštećena strana može Skupštini podnijeti žalbu u roku petnaest (15) dana od dana prijema kopije odluke.

18.2. Skupština može, nakon što je razmotrila odluku Odbora, žalbu oštećene strane i priložene dokaze, odlučiti slijedeće:

- vratiti slučaj Odboru na ponovno razmatranje;
- potvrditi ili izmijeniti odluku Odbora.

19. ZAVRŠNE ODREDBE

19.1. Skupština će donijeti odgovarajuće (prateće) procedure u svezi s nadgledanjem poštivanja vrijednosti, principa i normi ponašanja utvrđenih u ovom Kodeksu koje bi imale svoju konkretniju razradu. Skupština će donijeti Pravilnik, kojim će definirati procedure, promjene i norme svog djelovanja.

19.2. Potpisnice ovog Kodeksa slobodne su i novisne u svom djelovanju od drugih potpisnica Kodeksa. Skupština potpisnica Kodeksa ne može, osim pitanja koja su predmet ovog Kodeksa, donositi obvezujuće odluke za nevladin sektor.

19.3. Odluku o čuvanju (brizi) arhive i dokumentacije koja je u svezi sa ovim Kodeksom **te njene dostupnosti članicama Skupštine**, donijet će Skupština na svojoj prvoj sjednici.

19.4. U slučaju potrebe, Skupština može donijeti odluku o registraciji ove Koalicije (alijanse) sukladno zakonu. U tom slučaju predsjednik Skupštine je lice koje je odgovorno pred zakonom.